

Aan

Staatssecretaris

nota

Beslisnota Kamerbrief Jaarverantwoording NS en ProRail
2023

TER BESLISSING

Datum

8 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Beslistermijn

20 mei 2023

Bijlage(n)

13

Aanleiding

Conform de afspraken in de beheer- en de vervoerconcessie informeren ProRail en NS u na afloop van elk kalenderjaar in een jaarverantwoordingsrapportage over de uitvoering van het beheerplan en vervoerplan. Het is gebruikelijk de Kamer over de jaarverantwoordingen te informeren en in die brief ook andere onderwerpen op te nemen die raken aan de concessies.

Geadviseerd besluit

- 1) Instemmen met:
 - a) De rechtvaardigingsgrond van ProRail voor het niet behalen van de bodemwaarde voor de prestatie-indicator Betrouwbaarheid Regionale Series;
 - b) Het opleggen van een boete van €2,625 miljoen¹ aan ProRail voor het niet behalen van de bodemwaarde van de prestatie-indicator Reizigerspunctualiteit 5 minuten HSL, conform artikel 25 van de beheerconcessie;
 - c) Het opleggen van een boete van €125.000 aan ProRail voor het niet behalen van de bodemwaarde van de prestatie-indicator Klantoordeel Goederenvervoerders, conform artikel 25 van de beheerconcessie;
 - d) Het opleggen van een boete van €500.000 aan NS voor het niet halen van de bodemwaarde van de prestatie-indicator Reizigerspunctualiteit 5 minuten HSL, conform artikel 24 van de vervoerconcessie;
 - e) De rechtvaardigingsgrond van NS voor het niet behalen van de bodemwaarde Kwaliteit van Aansluitingen.
- 2) Instemmen met het verzenden van de Kamerbrief over de jaarverantwoordingen 2023, met als bijlagen:
 - a) Jaarverantwoording 2023 van NS en bijbehorend addendum;
 - b) Jaarverantwoording 2023 (deel A) van ProRail;
 - c) Rechtvaardigingsgrond van ProRail voor het niet behalen van de bodemwaarde voor de prestatie-indicator Betrouwbaarheid regionale series;
 - d) Brief ProRail en NS over de prestaties op de HSL;
 - e) De rechtvaardigingsgrond van NS voor het niet behalen van de bodemwaarde voor de prestatie-indicator Kwaliteit van Aansluitingen, met bijbehorende bijlage;

¹ Zie punt vier bij de gezamenlijke prestaties onder kernpunten voor toelichting over dit specifieke bedrag.

- f) De brief van ProRail over de stand van zaken van chemische onkruidbestrijding.
- 3) Instemmen met de verzending naar NS en ProRail van de:
- a) Handhavingsbrief 2023 NS;
 - b) Handhavingsbrief 2023 ProRail.
- 4) Instemmen met het voorstel dat u een verbeterprogramma onder de concessies gaat starten, dat ondertussen met ProRail en NS verder wordt uitgewerkt.

Kernpunten

Gezamenlijke prestaties

- ProRail en NS hebben gezamenlijk drie prestatie-indicatoren met bijbehorende bodem- en streefwaarden. De bodemwaarden gelden voor ieder jaar en de streefwaarden voor het einde van een bepaalde periode, in dit geval 2024.
- De drie gezamenlijke prestatie-indicatoren zijn de Reizigerspunctualiteit 5 minuten op het Hoofdrailnet (HRN), de Reizigerspunctualiteit 15 minuten op het HRN en de Reizigerspunctualiteit 5 minuten op de Hogesnelheidslijn (HSL).
- Voor de Reizigerspunctualiteit 5 en 15 minuten op het HRN scoorden ProRail en NS boven de bodemwaarde, alhoewel er zeker in de tweede helft van 2023 een daling in de punctualiteit was te zien.
- Voor de Reizigerspunctualiteit 5 minuten op de HSL haalden ProRail en NS de bodemwaarde niet. ProRail en NS hebben geen rechtvaardigingsgrond ingediend en u legt een sanctie op conform de vervoer- en beheerconcessie. Voor NS is dit €500.000, aan ProRail legt u het maximale totale boetebedrag per jaar op, namelijk €2,75 miljoen. Hiervan is €2,625 miljoen voor de HSL.
- Het hoge bedrag voor ProRail is gebaseerd op de boete van €75.000 die ProRail krijgt per afwijking van 0,1%. De afwijking is dusdanig groot dat het boetebedrag voor de HSL uit zou komen op het maximale totale boetebedrag per jaar: €2,75 miljoen. Aangezien u ook een boete van €125.000 oplegt voor het niet behalen van de bodemwaarde van het klantoordeel goederenvervoer, blijft er €2,625 miljoen over voor de HSL.
- U vraagt of het totale boetebedrag van NS en ProRail voor de Reizigerspunctualiteit op de HSL in samenspraak met consumentenorganisaties besteed kan worden aan een doel dat ten goede komt aan de reizigers.
- U staat ook stil bij de jaarlijkse rapportage impactvolle verstoringen. Een bijzonder tragisch voorbeeld was het ongeval bij Voorschoten. Bij de impactvolle storingen staat u ook specifiek stil bij de ICT-storing bij Amsterdam.

Jaarverantwoording ProRail

- ProRail heeft voor drie van de zeven prestatie-indicatoren niet de bodemwaarde gehaald. Door de tegenvallende prestaties legt u ProRail conform artikel 25 van de beheerconcessie het maximale boetebedrag op, namelijk in totaal €2,75 miljoen.
- €125.000 hiervan is voor het niet behalen van de bodemwaarde voor het klantoordeel goederenvervoer, de rest is voor de HSL. U vraagt of het boetebedrag voor het klantoordeel goederenvervoer samen met het boetebedrag van vorig jaar in samenspraak met de goederenvervoerders

Datum

8 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

besteed kan worden aan een doel dat ten goede komt aan het goederenvervoer.

- U merkt op dat u de beheerconcessie per 1 januari 2025 vervalt en dat u nog steeds voornemens bent om de concessie beleidsneutraal met vier jaar te verlengen. Hierbij wijst u de Kamer ook op het wetsvoorstel voor de omvorming van ProRail.
- Naast de prestaties staat u stil bij de verstoringen die zijn veroorzaakt door dassen en bevers, het vervangen van kwartshoudende ballast door kwartsloze ballast en de voorgestelde verordening van de Europese Commissie met betrekking tot de capaciteitsverdeling.
- ProRail heeft in een brief aangegeven dat het uitfaseren van chemische onkruidbestrijding (COB) in 2025 onhaalbaar is door een gebrek aan geschikte alternatieven. ProRail richt zich nu op volledige uitfasering van alle COB voor 2028. U roept ProRail op om de komende jaren een intensiveringsslag te maken om dit doel ook daadwerkelijk te halen voor 2028. De brief van ProRail over dit onderwerp wordt meegestuurd naar de Kamer.

Datum

8 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

Jaarverantwoording NS

- De prestaties van NS zijn op vier prestatie-indicatoren lager dan in 2022. U roept NS op een verbetering te maken.
- De prestaties van NS op het gebied van het Algemeen Klantenoordeel HRN en Sociale Veiligheid zijn goed. U spreekt uw waardering daar over uit. U spreekt tegelijkertijd ook uw zorg uit over het toenemende aantal incidenten in het OV.
- NS haalt de bodemwaarde op de prestatie Kwaliteit van Aansluitingen niet. U geeft aan dat u de rechtvaardigingsgrond van NS honoreert en daarom NS op dit punt geen boete oplegt.
- De instroom van de ICNG verloopt niet volgens plan en heeft ernstige vertraging opgeleverd. U geeft aan dat u verwacht dat NS alles op alles zet om ervoor te zorgen dat in 2025 de instroom van de ICNG weer op peil is.

Andere mededelingen NS

- U blikt terug op de wedstrijd die was uitgeschreven om de korting van €1,5 miljoen op de BVOV.
- U informeert de kamer over de ontwikkelingen rondom het nieuwe datasysteem van de NS en de impact op de prestatiecijfers.
- U informeert de kamer over de bezwaren die tegen het verlenen van de HRN-concessie 2025-2033 zijn ingediend en dat deze rechtstreeks zijn doorgezonden naar de rechter.

Moties en toezeggingen

In de brief behandelt u verschillende moties en toezeggingen:

- De toezegging om in mei een actueel beeld van de bodem- en streefwaarden naar de Kamer te sturen² - In de brief staat een tabel met de actuele bodem- en streefwaarden en de prestaties van Q1 2024.
- De toezegging om in overleg met ProRail en NS te kijken hoe de prestaties op het spoor verbeterd kunnen worden en hierbij de mogelijkheid voor het opstellen van een verbeterprogramma open te houden en in mei de

² TZ202403-055

- uitkomsten van dit gesprek terug te koppelen aan de Kamer.³ – U geeft aan met een verbeterprogramma onder de concessie te gaan starten.
- De motie die verzoekt ProRail en NS onder verscherpt toezicht te stellen door een programma onder de concessie op te leggen waarin zij gericht op zoek moeten gaan naar de oorzaken van de problemen en met een verbeteraanpak moeten komen en voor het zomerreces een eerste plan van aanpak op te leveren.⁴ – U geeft aan met een verbeterprogramma onder de concessie te gaan starten en dat u daarover met ProRail en NS in gesprek bent.
 - De motie die verzoekt om de punctualiteit en zitplaatskans maandelijks per traject te toetsen aan de afspraken in de HRN-concessie.⁵ – Waarop u antwoordt dat u niet op basis van prestaties per lijn kan sturen en dat dit onwenselijk is. Wel geeft u aan dat u met de nieuwe concessie voldoende mogelijkheden heeft om te sturen.
 - De motie die verzoekt er bij NS op aan te dringen dat het schrappen in de dienstregeling dankzij een tijdelijke snelheidsbeperking niet mag worden uitgelegd als zijnde "punctualiteit".⁶ – U geeft aan dat u NS heeft gevraagd om inzichtelijk te maken wat de impact van TSB's zijn op de reistijd en op het bedieningsniveau. Dit inzicht vraagt u NS te geven in de halfjaar- en jaarverantwoordingen waarover u rapporteert aan uw Kamer.
 - De toezegging om NS te vragen om nog een keer te kijken naar de mogelijkheden voor een alternatief voor het wegvallen van de directe treinverbinding Enschede-Schiphol.⁷ En de motie die vraagt NS verzoeken om bij de uitrol van nieuw ICNG-materieel het belang van herstel van de directe IC-verbinding Enschede-Schiphol mee te laten wegen.⁸ – Hierop geeft u aan dat een directe verbinding Enschede-Schiphol bij de start van de dienstregeling van 2025 helaas niet mogelijk is, maar dat NS de wil heeft om deze verbinding zo snel mogelijk weer te herstellen.

Datum

8 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13

Krachtenveld

U gaat in de brief in op verschillende moties van en toezeggingen aan de Kamer. Een aantal van deze moties en toezeggingen komen voort uit ontevredenheid over de tegenvallende prestaties. NS en ProRail hebben deze brief ingezien en op feitelijke onjuistheden gereageerd.

Toelichting

De jaarverantwoordingen zijn bedoeld om inzicht te geven in de uitvoering van het vervoer- en beheerplan en van ontwikkelingen op de prestatie-indicatoren en de uitvoering van programma's. Op basis van deze rapportages vormt u als concessieverlener een formeel oordeel en wordt bij het niet nakomen van prestatieafspraken eventueel een boete opgelegd.

De Jaarverantwoording van ProRail bestaat uit deel A en deel B. Alleen het A-deel wordt aan de Kamer gestuurd. Deel B bevat financiële gegevens over 2023 en gegevens over MIRT-projecten. Financiële informatie wordt aangeboden in de spoorbijlage bij het Jaarverslag Mobiliteitsfonds 2023. Ontwikkelingen bij MIRT-projecten worden gepresenteerd in het MIRT-overzicht dat jaarlijks gelijktijdig met de ontwerpbegroting verschijnt. Dit is in lijn met het advies van de commissie-Kuiken uit 2012 om geen verschillende cijfers meer aan de Kamer te sturen.

³ TZ202403-053

⁴ Kamerstuk 29984, nr. 1193

⁵ Kamerstuk 29984, nr. 1189

⁶ Kamerstuk 29984, nr. 1190

⁷ TZ202403-056

⁸ Kamerstuk 29984, nr. 1196

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Datum
8 mei 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en
Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
13

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
2	Kamerbrief jaarverantwoordingen ProRail en NS 2023	De Kamerbrief over de jaarverantwoordingen.
3	ProRail jaarrapportage 2023 deel A	De jaarverantwoording van ProRail. Deel A wordt naar de Kamer verstuurd.
4	ProRail jaarrapportage 2023 deel B	Deel B van de jaarverantwoording van ProRail. Deel B bevat financiële gegevens over 2023 en gegevens over MIRT-projecten. Financiële informatie wordt, na een verwerkingsslag om aan te sluiten op de begroting, aangeboden in de zogenaamde spoorbijlage bij het Jaarverslag Mobiliteitsfonds 2023. Dit is in lijn met het advies van de commissie-Kuiken uit 2012 om geen verschillende cijfers meer aan de Kamer te sturen. Ontwikkelingen bij MIRT projecten worden gepresenteerd in het MIRT overzicht dat jaarlijks gelijktijdig met de ontwerpbegroting verschijnt.
5	Aanbiedingsbrief ProRail Jaarrapportage 2023	De aanbiedingsbrief van ProRail bij de jaarverantwoording, deze wordt niet meegestuurd naar de Kamer.
6	Rechtvaardigingsgrond Betrouwbaarheid Regionale Series	De rechtvaardigingsgrond die ProRail heeft ingediend voor het niet behalen van de bodemwaarde voor de prestatie-indicator Betrouwbaarheid Regionale Series.
7	Brief aan ProRail - besluit prestaties 2023	De brief die naar ProRail wordt verstuurd waarin u uw besluit met betrekking tot de prestaties bekend maakt.
8	Jaarverantwoording NS	De jaarverantwoording van NS, deze wordt naar de kamer gestuurd.
9	Addendum Jaarverantwoording NS	Het addendum op de jaarverantwoording met daarin de cijfers van het klantenoordeel.

10	Brief ProRail en NS over prestaties HSL	De brief van ProRail en NS waarin ze de sancties voor het niet halen van de prestaties op de HSL accepteren, maar tegelijkertijd wijzen op het achterstallig onderhoud aan het spoor.
11	Rechtvaardigingsgrond niet behalen PI Kwaliteit van Aansluitingen	Brief waarin NS de rechtvaardigingsgrond voor het niet behalen PI Kwaliteit van Aansluitingen aandraagt.
12	Analyse KvA 2023	Bijlage bij bovenstaande brief met daarin een analyse over de Kwaliteit van Aansluitingen.
13	Brief aan NS Handhaving Prestaties 2023	De brief die naar NS wordt verstuurd waarin u uw besluit met betrekking tot de prestaties bekend maakt.
14	Brief Stand van zaken chemische onkruidbestrijding	Een brief van ProRail over de stand van zaken met betrekking tot chemische onkruidbestrijding.

Datum

8 mei 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/106263

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Openbaar Vervoer en Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

13